О. Г. Дроздова
канд. екон. наук, доц., доц. кафедри обліку і фінансів
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ERP-СИСТЕМ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Використання бухгалтерських інформаційних систем в Україні є важливою складовою цифровізації бізнесу та автоматизації облікових процесів. Такі системи допомагають підприємствам вести бухгалтерський, податковий і управлінський облік, формувати звітність, контролювати фінансові операції та забезпечувати відповідність законодавству України.

Бухгалтерські інформаційні системи забезпечують: автоматизацію бухгалтерського обліку; ведення податкового обліку; розрахунок заробітної плати; формування фінансової звітності; облік товарів, основних засобів і складських операцій; електронний документообіг; аналіз фінансової діяльності підприємства. Разом с тим, існують ризики в використанні таких систем: висока вартість впровадження для великих систем; потреба у навчанні персоналу; ризики кібербезпеки; залежність від технічної підтримки та оновлень; складність переходу з однієї системи на іншу. Сьогодні в нашій країні активно розвиваються хмарні бухгалтерські сервіси, використання штучного інтелекту для аналізу даних, електронний документообіг, мобільні застосунки для бухгалтерії, інтеграція з банківськими системами. Також дедалі більше підприємств переходять на SaaS-рішення, які дозволяють працювати віддалено та зменшують витрати на IT-інфраструктуру.

Переваги використання таких систем в обліку: підвищення точності обліку (зменшується кількість помилок через автоматизацію розрахунків); економія часу (формування звітності та обробка документів відбуваються значно швидше); контроль і аналітика (керівництво отримує актуальну інформацію про фінансовий стан підприємства); відповідність законодавству (системи регулярно оновлюються відповідно до змін у податковому та бухгалтерському законодавстві України); електронний документообіг (підтримується обмін документами через електронний підпис та онлайн-сервіси).

В Україні працюють як вітчизняні, так і міжнародні інформаційні системи бухгалтерського обліку та ERP-системи. Вибір залежить від масштабу бізнесу, вимог до українського законодавства, хмарної інфраструктури та інтеграції з іншими сервісами.

Вітчизняні БІС це: BAS Бухгалтерія – одна з найпоширеніших систем для малого та середнього бізнесу; MASTER: Бухгалтерія – сучасна українська ERP та бухгалтерська система з підтримкою податкової звітності та електронного документообігу; Дебет Плюс – рішення для автоматизації бухгалтерського й кадрового обліку; M.E.Doc – система електронної звітності та документообігу.

Поруч з вітчизняними системами в Україні працюють і міжнародні, найбільш поширені: SAP багатофункціональна ERP-система для середнього та великого бізнесу, підтримує фінансовий облік, управління запасами, виробництвом і CRM; Microsoft Dynamics 365 – комплексна система управління ресурсами підприємства; Oracle NetSuite – хмарна ERP-система для міжнародних компаній та холдингів, використовується переважно компаніями з міжнародною звітністю.

Кожна система має своє коло користувачів. Так ФОП і малий бізнес частіше використовують BAS Бухгалтерія, MASTER:Бухгалтерія; середній бізнес – BAS ERP, SAP Business One; для великих підприємств більш ефективні SAP, Microsoft Dynamics 365, Oracle; діяльність міжнародних компаній побудована на більш потужних інформаційних системах, таких як Oracle NetSuite, Microsoft Dynamics 365, SAP.

Останніми роками українські компанії активно переходять на впровадження міжнародних інформаційних систем ведення бізнесу. Однією з таких систем є SAP ERP – це одна з найвідоміших у світі ERP-систем (Enterprise Resource Planning), яка використовується великими компаніями та корпораціями для комплексного управління бізнес-процесами. Система об'єднує бухгалтерський облік, фінанси, логістику, управління персоналом, виробництво та інші функції підприємства в єдиному інформаційному середовищі.

Основні переваги SAP:

- єдина інформаційна система: усі підрозділи підприємства працюють в одній базі даних, це зменшує дублювання інформації та кількість помилок;
- автоматизація бізнес-процесів: формування проводок, податковий облік. фінансову звітність, контроль за купівель,

управління запасами, бюджетування, це скорочує ручну роботу та підвищує продуктивність;

• висока точність і контроль даних: система забезпечує контроль доступу, перевірку правильності операцій, аудит дій користувачів, зниження ризику помилок і шахрайства;

• підтримка міжнародних стандартів: МСФЗ (IFRS), GAAP, багатовалютний облік, роботу міжнародних компаній;

• масштабованість: SAP підходить як для середнього бізнесу, так і для великих корпорацій;

• аналітика та звітність у реальному часі: керівництво може швидко отримувати фінансові звіти, аналіз витрат, прогнозування, дашборди для прийняття рішень;

• інтеграція з іншими системами: CRM, банківськими системами, електронним документообігом, системами управління виробництвом, хмарними сервісами;

• надійність і безпека: високий рівень захисту даних, резервування, стабільну роботу при великих обсягах інформації;

• гнучке налаштування: систему можна адаптувати під специфіку підприємства, галузь, українське законодавство;

• підтримка цифрової трансформації: хмарні технології, мобільний доступ, штучний інтелект, автоматичну аналітику.

SAP у бухгалтерії використовується для автоматизації фінансового та управлінського обліку підприємства. Система допомагає контролювати фінанси, формувати звітність і інтегрувати бухгалтерію з іншими бізнес-процесами.

Основні задачі, які закриває SAP у бухгалтерії:

• ведення фінансового обліку: автоматизація обліку активів і пасивів, головної книги, дебіторської та кредиторської заборгованості, касових та банківських операцій, бухгалтерських проводок, що дозволяє вести єдину централізовану систему обліку;

• управління дебіторською та кредиторською заборгованістю: контроль платежів та термінів оплати, облік боргів постачальникам, автоматичне формування рахунків;

• підтримка податкового обліку та звітності: розрахунок податків, підготовка фінансової звітності, формування документів для аудиту, інтеграцію з локальними вимогами законодавства. У міжнародних компаніях SAP дозволяє вести облік за різними стандартами: IFRS, GAAP, національними стандартами;

• контроль бюджету та витрат: планування бюджету, контроль витрат, аналіз відхилень, прогноз фінансових показників.

SAP має зовсім інший масштаб і філософію порівняно з типовими українськими обліковими системами (BAS/1C, Master, ISpro, Парус, Дебет Плюс тощо). Українські програми добре закривають локальний облік і податки, а SAP це enterprise-рівень для великих груп компаній та міжнародного бізнесу. Як будь яка система SAP має і свої мінуси: висока вартість, складність впровадження, потреба у кваліфікованих спеціалістах, складний інтерфейс, значні витрати на підтримку.

Незважаючи на особливості впровадження, перспективи SAP в Україні оцінюються як доволі високі, особливо для середнього та великого бізнесу, державного сектору та компаній, що працюють із міжнародними ринками. Такі прогнози пов'язані насамперед із: цифровізацією економіки: підприємства активно автоматизують фінанси, логістику, виробництво, закупівлі, HR, аналітику; інтеграцією до ЄС: гармонізація з МСФЗ, впровадження ESG звітності; післявоєнною модернізацією: прихід міжнародних інвесторів, нові бізнес-проекти, інтеграція з європейськими ринками; переходом на міжнародні стандарти управління: орієнтація на стратегічний менеджмент і ризик-орієнтований підхід.

На сьогодні SAP ERP в Україні переважно використовують великі корпорації, міжнародні компанії, агрохолдинги, виробничі підприємства, фармацевтичні компанії, металургійні групи. Українські бухгалтерські інформаційні системи краще для малого та середнього бізнесу, локального обліку, швидкого старту бізнесу, менш витратного облікового процесу.

Впровадження SAP в українському бізнесі сьогодні це непоодиноке явище, а доволі помітний тренд цифрової трансформації великих і середніх компаній. Особливо активізація відбулася після 2022 року, коли багато підприємств почали відмовлятися від російських ERP-систем типу 1С/BAS або переходити на сучасні cloud-рішення. SAP працює в Україні понад 30 років, за даними SAP Ukraine, близько 200 українських організацій, серед яких великі приватні компанії, держструктури, енергетика, ритейл, фармацевтичний бізнес, логістика та промисловість використовують SAP-рішення [1].

Бухгалтерські інформаційні системи є важливим елементом управління сучасним підприємством в Україні. Розвиток хмарних технологій, електронного документообігу та цифрової трансформації сприяє подальшому поширенню сучасних бухгалтерських систем у діяльності українських підприємств.

Список використаної літератури

1. SAP Ukraina Офіційний сайт компанії SAP SE. 2026. URL: https://news.sap.com/ukraine/2025/06/sap-відзначає-30-років-діяльності-в-україні/ (дата звернення: 31.05.2026).